

G.E.B. Warder 1914 -1937

De beginjaren van de
elektriciteitsvoorziening in Warder

Gemeente Warder

- Tot 1970 was Warder een zelfstandige gemeente
- Warder, Middellie en Kwadijk hadden een tesamen één Burgemeester
- Ook hadden deze dorpen een gezamenlijke gemeentesecretarie in Kwadijk
- Ieder dorp had echter wel een eigen gemeenteraad en ook “eigen” ambtenaren

Geschiedenis Elektriciteitsvoorziening Nederland

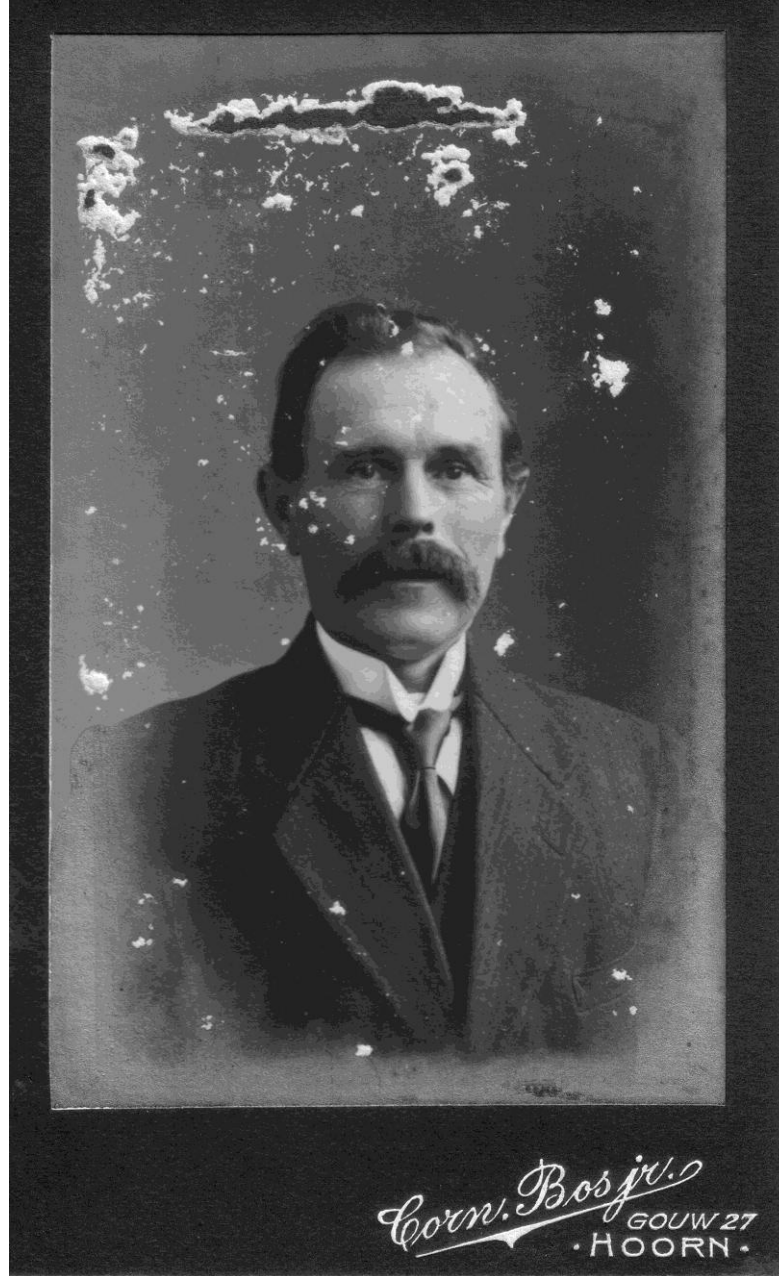
- Vanaf 1880 de eerste particuliere installaties
- 1895: eerste gemeente-energiebedrijf in Rotterdam
- 1900: G.E.B. Amsterdam opgericht (was particulier)
- 1904: K.E.M. te Bloemendaal: particulier bedrijf, begon vanuit Bloemendaal steeds grotere delen van Kennemerland en Noord-Holland boven het IJ van elektriciteit te voorzien.
- 1914: Provinciale elektriciteitsverordening: efficiënter netwerk en voorkomen van “witte gebieden” op platteland
- 1917: K.E.M. opgekocht door provincie en oprichting Provinciaal Elektriciteitsbedrijf P.E.N.

Oprichting G.E.B. Warder

- Op 10 juni 1914 wordt besloten tot aanleg elektrisch net in Warder, aangesloten op het net van de K.E.M.:
 - Beginselbesluit met algemene stemmen aangenomen
 - Na werkbezoeken aan gemeenten IJmuiden en Uitgeest
 - 150 aansluitingen (IJsselmeerdijk nog niet aangesloten)
 - Investering van fl. 20.500,- moest worden gedekt door een 30-jarige lening

G.E.B. Warder: organisatie

- Benoeming ambtenaren in 1915:
 - Administrateur Jacob Tolk (in 1916 vervangen door Adriaan Bakker wegens verhuizing J.T.)
 - Bode: Klaas Steenman
 - Lijnwerker: Klaas Koster

Klaas Koster

Adriaan Bakker

G.E.B. Warder - voorwaarden

- Installatie eigendom gemeente (ook in huis), onderhoud voor rekening aanvrager
- Bij directe aansluiting 3 lichtpunten voor rekening gemeente, later voor eigen rekening
- Uitbreiding/onderhoud huisinstallatie door de gemeente-electriciën

G.E.B. Warder – aanvang levering

- Gemeenschappelijk transformatorstation met Oosthuizen aan de Warderweg:
 - dit was de overgang tussen K.E.M. en G.E.B. Warder
 - staat er nu nog steeds en verkeert nog in de oorspronkelijke staat (architect J.B. van Lochem)
- Aanvang levering K.E.M.: 12 juli 1916
- Levering vanuit IJmuiden via Alkmaar en Hoorn, later vanuit Amsterdam (was in afwachting van vergunning voor verleggen 800 m. kabel)

K.E.M.

← S OOSTH. WARDER

tiander
0800-9009

K.E.M.

AS OOSTH. WARDER

liander
onderdeel van alliantier

storing elektriciteit of gas?
0800 - 9009

KENNEMER ELECTRICITEIT-MAATSCHAPPIJ,

KORTE KLEVERLAAN. — BLOEMENDAAL.

TELEFOON 919.

Aangeteekend

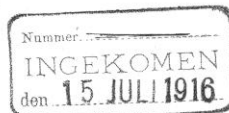
No. 5 B.J.K./N.B.

Bericht op schrijven van

Bloemendaal, 14 Juli 1916.

Onderwerp:

AANVANG STROOMLEVERING.

VERZOEKE BRIEVEN UITSLUITEND
TE RICHTEN AAN „DE DIRECTIE“.

Ingevolge artikel 16 van het stroom-
leveringscontract, hebben wij de eer U beleefd mede
te deelen dat de stroomlevering aan Uwe Gemeente op 12
Juli jl. is aangevangen en verzoeken wij U beleefd dien
datum per aangeteekend schrijven te willen bevestigen.

Hoogachtend,

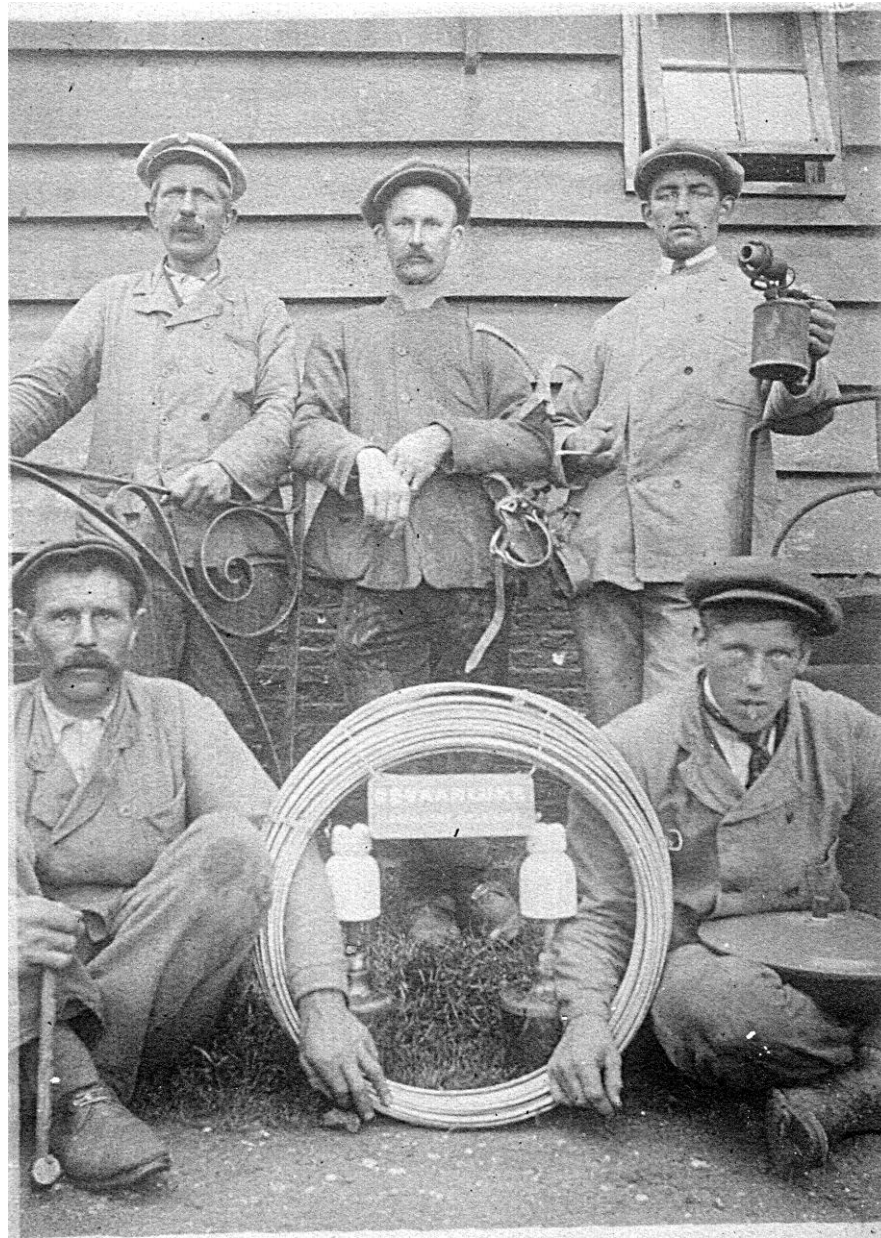
PER PROC. KENNEMER ELECTRICITEIT MAATSCHAPPIJ .

Aan de Edelachtbare Heeren

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS

DIER GEMEENTE

W A R D E R.

Ploeg elektriciens bij de aanleg van het elektriciteitsnet in Warder

De palen zijn hier pas geplaatst

G.E.B. Warder: jaarverslag 1916

- Maximale belasting gehele dorp: ruim 17 kW
- Totaal verbruik Warder: 8312 kWh (= ca. 17000 kWh op jaarbasis):
 - Licht 5558 kWh (= ca. 12000 kWh op jaarbasis, gemiddeld 80 kWh per jaar per aansluiting)
- Ter vergelijking: gemiddeld huishouden in Nederland gebruikte in 2010 ca. 3500 kWh per jaar

Aan
Heeren Burgemeester
en Wethouders
der gemeente Warder

Edeelachtbare Heeren.

Het degen heb ik
de eer. u te doen aanbieden:
de Balans 31 December 1915
de Balans 31 December 1916
de Verlies- en winstrekening over 1916
van het „Gemeentelijk Electriciteitsbedrijf”
in de gemeente Warder, welke in
overleg met den Heer, A. H. van Dierse
verificateur der Provinciale Griffie van
„Noord-Holland”, is opgesteld. —
tevens hierbij voegende een Naarekening
over 1916 7^h hiervoor genoemd bedrijf.
uit welke gegevens blijkt, dat genoemd
bedrijf 7^h jaar 1916 een Nadeelig saldo
heeft te boeken van Centen eenen negentig cents
niettegenstaande dit Saldoverlies
van fl. 91. kunnen wij toch tevreden zijn,
en is den wensch geuit, bij de Openstelling
7^h bedrijf dato 14 juli l.l. n.m. dat binnen
niet al te langen tijd het bedrijf zich
in een ieders waardering moge verheugen.
voorzeker ten volen bewaartheid.
hoewel in de heurige tijdsomstandig-
heden welke wij dooreven, tot nog toe het al-
niet de minste verbetering is te bemerken, is
ons bedrijf nog steeds vooruitgaan. —
was het aantal, Lichtpunten dato 14 juli
1915, dit getal was 7^h 31st December 1916 gestegen
tot 560 Huis en 1/10 Stalgeledingen totaal 738
1916

Specifieke Staat

inzake - Magazijn goederen

toebehoorende "4h" Gem. & Elect. Beauf. "

te Warder

11 Electriche Strijkijzers

3 Lampen.

6 Draadpatronen (50 Amp.)

4 Meters Tinaraad

4 Meters Silveraraad (20 Amp.)

3 Meters Silveraraad (13 Amp.)

Totaal

	waarde bedrag
✓	30 25
✓	1 80
✓	3 60
✓	- 13
✓	1 20
✓	- 60
✓	34 60

Aldus opgemaakt
den 31st December 1916
door mij Adm. 4h G. E. B.

A. Bakker

Warder 31 December 1916

G.E.B. Warder: jaarverslag 1916

- Balanstotaal fl. 19840,05
- Kasrekening 1916: fl. 5665,12
- Elektriciteit werd vrijwel uitsluitend gebruikt voor verlichting
- Elektriciteit was duur: voor lichtstroom fl. 0,25 per kWh (is nu ca. € 0,20, waarvan € 0,13 energieheffing)

Detail huisaansluiting

G.E.B. Warder: 1916-1937

- In 1919 aansluiting van IJsselmeerdijk
 - 12 aansluitingen, kosten fl. 5800,-
 - Ter dekking werd het vastrecht voor alle ingezetenen met 20% verhoogd
 - Dijkbewoners moesten garanderen dat zij jaarlijks 70 kWh afnamen gedurende 10 jaar.

Voorbeeld van
gecombineerde
elektriciteitsmast /
lantaarnpaal

G.E.B. Warder: hoe ging het verder

- Verslag 1928:
 - Ongeïsoleerde draden van de huisaansluitingen werden geleidelijk vervangen door Hackethal-draad
 - 164 licht-aansluitingen, 12 kracht-aansluitingen
 - Huishoudelijk verbruik nog steeds laag: 14923 kWu licht (= 90 kWu per aansluiting)
 - Bedrijfsverbruik hoger: 1686 kWu kracht
 - Grote transportverliezen: 8494 kWu (29%)
 - Tarieven: fl 0,20 per kWu licht, fl 0,17 per kWu kracht
- Veel storingen, achterin het dorp en aan de dijk vaak lage spanning

G.E.B. Warder: draadomroep

- In 1928 startten de heren Jan Hartog (caféhouder) en Cor Hottentot (zwager van J.H.) een radio-centrale in Warder
 - Draadomroep: de radiocentrale stuurde het geluidssignaal van meerdere zenders op een kabel
 - De abonnee was aangesloten op een aftakking van de kabel en had alleen een selectieschakelaar en een luidspreker nodig om radio te luisteren
 - In 1928: 32 abonnees
 - In 1929 uitbreiding naar de dijk
 - G.E.B. kreeg vergoeding van fl. 0,25 per paal per jaar voor het gebruik van de electriciteitspalen

G.E.B. Warder: opheffing 1937

- Op 6 september 1937 besluit de gemeenteraad tot overdracht van het G.E.B aan het P.E.N. per 1 januari 1938
 - Veel transportverlies door toename verbruik (zowel particulier als bedrijven, bijv. pluimveesector)
 - Grote investeringen nodig voor verbetering van het zwakke net
 - Veel aanvragen voor elektrisch koken: dit was met het huidige net niet mogelijk
 - Huidige G.E.B.-constructie achterhaald concept (al in 1926 werd om deze reden niet overgegaan tot aanleg van gasnet)

G.E.B. Warder: opheffing 1937

- G.E.B. net aan P.E.N. verkocht voor fl.8053,-. Voor Warder een aantrekkelijke deal:
 - Restschuld G.E.B. totaal fl. 7284,- gedekt door koopsom
 - Wachtgelden voor K. Koster (fl. 450,-/jr en A. Middelbeek (administrateur, fl. 350,-/jr) werden door P.E.N. gedragen. K. Koster kon in dienst van het PEN blijven voor fl. 1,50 per bovengrondse aansluiting
 - Gemeente kreeg gedurende 10 jaar een winstuitkering van het PEN
 - Zolang het net bovengronds bleef, mocht het radionet blijven
 - Totale kosten voor de huishoudens mochten die van 1936 niet te boven gaan
- In 1939 werd de verbetering van het net opgepakt